Tak?m Liderli?i Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tak?m Liderli?i Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31321

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Tak?m Liderli?i Ölçe?i, 2010 y?l?nda ?. H. Çankaya ve M. Karaku? taraf?ndan geli?tirilen, okul yöneticilerinin sergiledi?i tak?m liderli?i davran??lar?n? ö?retmen görü?lerine dayanarak ölçmeyi amaçlayan özgün bir ölçme arac?d?r. Ölçek, e?itim yönetimi alan?ndaki ihtiyaçlar? kar??lamak üzere tasarlanm??t?r ve toplam 20 madde ile üç temel alt boyutu içermektedir: **Uzla?t?rma ve ??birli?ini Sa?lama**, **Güçlendirme ve Motive Etme** ve **Etkili ?leti?im**. Yap?lan geçerlik ve güvenirlik çal??malar?, ölçe?in akademik çal??malarda ve uygulamada kullan?labilecek yüksek istatistiksel yeterlili?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Tak?m liderli?i, okul yöneticisi, faktör analizi, e?itim yönetimi, örgütsel davran??, liderlik davran???, güvenirlik, geçerlik.

Yazarlar

?brahim H. Çankaya, Mehmet Karaku?.

Amaç

Tak?m Liderli?i Ölçe?i'nin temel amac?, e?itim kurumlar?nda görev yapan okul yöneticilerinin ö?retmen tak?mlar? içerisindeki liderlik rollerini ve davran??lar?n? geçerli ve güvenilir bir biçimde de?erlendirmektir. Ölçek, özellikle yöneticinin tak?m içerisindeki çat??ma yönetimi, motivasyon sa?lama ve i?birli?ini te?vik etme gibi kritik yetkinliklerini mercek alt?na almaktad?r.

Bu araç, yöneticilerin liderlik yeterliliklerini nicel verilerle ortaya koyarak, okulun genel performans?n? ve ö?retmenlerin memnuniyetini art?rmaya yönelik geli?im programlar?n?n belirlenmesi ve uygulanmas? için sa?lam bir zemin olu?turmay? hedeflemektedir. Ölçek, geli?tirme a?amas?nda modern e?itim yönetimi literatüründeki tak?m odakl? liderlik tan?mlar?n? temel alm??t?r.

Yap?

Ölçek, okul yöneticilerinin tak?m liderli?i davran??lar?n? temsil eden ve birbirinden ba??ms?z ancak birbiriyle ili?kili olan üç ana faktörden (alt boyuttan) olu?maktad?r. Bu çok boyutlu yap?, liderlik davran??lar?n?n karma??kl???n? kapsaml? bir ?ekilde ele almaktad?r. Ölçekte yer alan toplam 20 madde, bu üç boyuta da??t?lm??t?r.

Uzla?t?rma ve ??birli?ini Sa?lama (8 madde): Yöneticinin, ö?retmenler aras?ndaki

ARABPSYCHOLOGY.COM

anla?mazl?klar? çözme ve ortak hedefler do?rultusunda i?birli?ini en üst düzeye ç?karma becerisini ölçer.
Güçlendirme ve Motive Etme (8 madde): Yöneticinin, okulun vizyonunu etkili bir ?ekilde yayma, ö?retmenleri yetkilendirme ve iç motivasyonlar?n? art?rma davran??lar?n? de?erlendirir.
Etkili ?leti?im (4 madde): Yöneticinin, ö?retmenlerin beklentilerini dikkate alarak, aç?k, geri bildirime dayal? ve ?effaf bir ileti?im ortam? olu?turma yetene?ini ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, istatistiksel olarak güçlü kan?tlarla desteklenmi?tir. Verilerin faktör analizi için uygunlu?u, **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** katsay?s? ve Bartlett Sphericity testi ile detayl?ca incelenmi?tir.

Yap?lan analizlerde, Kaiser-Meyer-Olkin katsay?s? 0.931 gibi oldukça yüksek bir de?erde bulunmu?tur. Bu de?er, 0.90 ve üzeri KMO de?erlerinin uyumun mükemmel oldu?unu gösterdi?i (Kalayc?, 2006) dikkate al?nd???nda, örneklem verilerinin faktör analizi için üstün bir uygunlu?a sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r. Ayr?ca, Bartlett Sphericity testi (6414.653; p<0.000) anlaml? ç?km??, bu da de?i?kenler aras?ndaki korelasyon matrisinin faktörle?tirme için yeterli oldu?unu teyit etmi?tir. Bu sonuçlar, ölçe?in amaca hizmet etme derecesinin yüksek oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Tak?m Liderli?i Ölçe?i'nin güvenirli?i, iç tutarl?l?k ölçütleri kullan?larak saptanm??t?r. Hem genel ölçek hem de tüm alt faktörler için hesaplanan **Cronbach Alpha** katsay?lar? ve Spearman Brown iki yar? test güvenirlik katsay?lar? 0.80'in üzerinde de?erlerdedir. Bu yüksek de?erler, ölçe?in ölçtü?ü yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve yüksek derecede güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Ayr?ca, her bir faktör için ayr? ayr? hesaplanan iki yar? test aras? korelasyon de?erlerinin 0.70'in üzerinde olmas? ve buna ba?l? Spearman Brown katsay?lar?n?n yüksekli?i, sadece genel ölçe?in de?il, ayn? zamanda her bir alt boyutun da iç tutarl?l???n?n son derece güçlü oldu?unu ve maddelerin homojen yap?y? temsil etti?ini do?rulamaktad?r.

Faktör Analizi

Geli?tirme çal??mas? kapsam?nda, veri yap?s?n?n uygunlu?u (KMO=0.931) teyit edildikten sonra, ölçek maddelerinin hangi yap?sal boyutlar alt?nda topland???n? belirlemek amac?yla ke?fedici faktör analizi uygulanm??t?r. Bu analiz, okul yöneticilerinin tak?m liderli?i davran??lar?n?n temel bile?enlerini ortaya ç?karm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör analizi sonucunda, ölçe?in beklenen teorik çerçeveye uygun olarak üç ayr? faktöre ayr?ld??? belirlenmi?tir: Uzla?t?rma ve ??birli?ini Sa?lama, Güçlendirme ve Motive Etme, ve Etkili ?leti?im. Bu üç faktörün toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? aç?klamas?, ölçe?in yap?sal olarak güçlü ve teorik temellere uygun oldu?unu göstermektedir.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Psikometrik Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: 20 maddelik, çok boyutlu öz bildirim tipi anket formu.

Mevcut Dil: Türkçe.

Hedef Kitle: Okul yöneticilerinin liderlik davran??lar?n? de?erlendiren ö?retmenler.

Ya? Grubu: Yeti?kin (E?itim profesyonelleri).

Nüfus Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli e?itim kurumlar?nda görev yapan ö?retmenler üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?lm??t?r (1= hiç kat?lm?yorum - 5= tamamen kat?l?yorum).

Anahtar Kelimeler

E?itim yöneticili?i, KMO katsay?s?, iç tutarl?l?k, liderlik motivasyonu, çat??ma yönetimi, örgütsel ileti?im, Spearman Brown.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: ihcankaya@hotmail.com (Sorumlu Yazar: ?brahim H. Çankaya)

Yaz??ma Adresi: Kaynak makalede belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Tak?m Liderli?i Ölçe?i, 2010 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve ticari amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar ?brahim H. Çankaya ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in yay?mland??? makaleye DergiPark üzerinden eri?im sa?lanabilir: dergipark.ulakbim.gov.tr.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: takim-liderligi-olcegi-toad.pdf.

Kaynaklar

Çankaya, ?. H. ve Karaku?, M. (2010). Okul yöneticilerinin tak?m liderli?i davran??lar?na yönelik bir ölçme arac? geli?tirme çal??mas?. *Kuram ve Uygulamada E?itim Yönetimi Dergisi*, *16*(2), 167-183.

Karasar, N. (1999). Bilimsel ara?t?rma yöntemleri. Ankara: Nobel Yay?n Da??t?m.

Büyüköztürk, ?. (2003). Sosyal bilimler için veri analizi el kitab?: ?statistik, ara?t?rma deseni, SPSS uygulamalar? ve yorum. Ankara: Pegem A Yay?nc?l?k.

Kalayc?, ?. (2006). SPSS uygulamal? çok de?i?kenli istatistik teknikleri. Ankara: Asil Yay?n Da??t?m.

Tak?m Liderli?i Ölçe?i Maddeleri

Ölçek, üç alt boyut ve yirmi maddeden olu?maktad?r. A?a??da, her bir alt boyutu temsil eden örnek maddeler listelenmi?tir:

Uzla?t?rma ve i?birli?ini sa?lama (8 m): Ö?retmenler aras?ndaki çat??malar? etkili yönetir.
Güçlendirme ve motive etme (8 m): Okulun vizyonunu aç?k olarak ö?retmenlere tan?t?r.
Etkili ileti?im (4 m): Ö?retmenlerin beklentilerini dikkate al?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM